

LRZ-4101-022-05/2014
P/14/063

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/14/063 – Funkcjonowanie podstawowej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej finansowanej ze środków publicznych.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.

Kontroler Władysław Tabasz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr 91563 z dnia 24 listopada 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1 - 2)

Jednostka kontrolowana Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Majdanie Królewskim, 36-110 Majdan Królewski, ul. Strażacka 4 (w dalszej treści – ZOZ).

Kierownik jednostki kontrolowanej Lek. med. Ryszard Stec – Kierownik Gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej.

(dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadniają działania podejmowane przez Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w zakresie zabezpieczenia podstawowej opieki medycznej finansowanej ze środków publicznych, polegające na:

- aktualności wpisów do rejestrów i zgodności ich treści ze stanem faktycznym,
- zgromadzeniu właściwych zasobów przez świadczeniodawcę, tj. kadrowych i sprzętowych - zapewniających realizację umowy z NFZ,
- współdziałaniu podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych w POZ,
- poprawności prowadzenia, przechowywania, przetwarzania i udostępniania dokumentacji medycznej,
- dostępności świadczeń POZ i badań diagnostycznych,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

- poprawności rozliczania umów o świadczenia POZ.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na dopuszczeniu do przekroczenia limitu liczby świadczeniobiorców na listach lekarza POZ, tj. w normie przekraczającej 2750 pacjentów na jednego lekarza.

Zaniechanie wykonywania badań profilaktycznych, zmierzających do wczesnego wykrycia chorób cywilizacyjnych, w tym nowotworów, cukrzycy i chorób układu krążenia, u osób z grupy ryzyka ich wystąpienia, jest sprzeczne z zasadą określoną w art. 27 ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych² – a w konsekwencji jest nieprawidłowością.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Forma prawna i organizacja świadczeniodawcy POZ

Opis stanu
faktycznego

Podstawę prawną działania ZOZ jako świadczeniodawcy stanowiły: Uchwała Rady Gminy Majdan Królewski nr XIX/146/2012 z dnia 12 czerwca 2012 r., Statut Gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Majdanie Królewskim wprowadzony cytowaną uchwałą, Regulamin Organizacyjny Podmiotu Leczniczego – Gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, wpis podmiotu leczniczego do Księgi Rejestrowej Nr 0000000164 prowadzonej przez Wojewodę Podkarpackiego, w której datę rozpoczęcia działalności leczniczej określono na 1.04.1995 r., a ostatniej zmiany wpisu w Księdze dokonano pod datą 11.01.2013 r.

Kontrola wykazała aktualność wpisów do rejestru i zgodność ich treści ze stanem faktycznym.

W statucie ZOZ określono zakres udzielanych świadczeń medycznych przez dwie poradnie lekarzy POZ, gabinet medycyny szkolnej, gabinet rehabilitacji i fizykoterapii, gabinet stomatologiczny, gabinet położnej środowiskowej rodzinnej i gabinet pielęgniarstwa środowiskowej rodzinnej, a w Ośrodku Zdrowia w Krzątce przewidziano jedną poradnię lekarza POZ. Tak oznaczone rodzaje świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej zostały ujęte w rejestrze podmiotu leczniczego.

Regulamin organizacyjny świadczeniodawcy z dnia 29.12.2011 r. wraz z aneksem nr 1 z dnia 11.04.2012 r. odzwierciedlał faktyczny stan organizacyjny ZOZ. Zasady udzielania świadczeń i dostęp do badań diagnostycznych określono w poszczególnych częściach Regulaminu zatytułowanych: miejsce udzielania świadczeń, cel i zadania podmiotu leczniczego, struktura organizacyjna ZOZ, zakres i rodzaje udzielanych świadczeń zdrowotnych, zakres współdziałania komórek organizacyjnych podmiotu. W cytowanym aneksie sprecyzowano warunki udzielania świadczeń przyjmując, że „w celu zapewnienia pacjentom prawidłowego leczenia i diagnostyki Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Majdanie Królewskim w ramach umów z podwykonawcami prowadzącymi działalność leczniczą zapewnia pacjentom wykonywanie badań analitycznych w gabinecie zabiegowym ZOZ (...) dwa razy w tygodniu, tj. wtorek i piątek w godzinach 8.00 do 9.00 oraz badania laboratoryjne i diagnostyczne w SP ZOZ w Nowej Dębie ul. M.C. Skłodowskiej 1A w godzinach pracy poradni”. Informacje te podano do wiadomości świadczeniobiorcom w formie ogłoszeń na tablicach w lokalach poszczególnych

² Dz. U. 2004 nr 210 poz. 2135, ze zm.

przychodni oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy w zakładce „Ochrona Zdrowia”.

ZOZ w trakcie kontroli nie legitymował się akredytacją lub certyfikatem jakości.

W sprawie zasad kierowania na badania diagnostyczne wyjaśnienia złożył Kierownik ZOZ lek. med. Ryszard Stec podając, że dostępność do badań diagnostycznych pacjentom w ZOZ zapewniono zawierając 2 umowy z podmiotami leczniczymi na wykonywanie w/w badań. Pobieranie materiału w ZOZ odbywa się we wtorki i piątki, od godziny 8.00 do 9.00, zaś w pozostałe dni tygodnia pacjenci mogą wykonywać badania w SP ZZOZ w Nowej Dębie. W ZOZ znajdują się informacje dla pacjentów, gdzie i kiedy można wykonać badania diagnostyczne. Podał również, iż wszyscy lekarze POZ zostali poinformowani i otrzymali wykazy badań diagnostycznych zlecanych i finansowanych przez POZ oraz zostali zobowiązani do kierowania na badania diagnostyczne pacjentów w celu ustalenia rozpoznania choroby i kontrolowania leczenia. Lekarz prowadzący decyduje o zasadności wykonania badań diagnostycznych.

Godziny przyjęć poradni/gabinetów były zgodne z harmonogramem umowy z NFZ i udostępnione świadczeniobiorcom. Świadczeniodawca pracował w okresie 2012-2014 (do 30 listopada włącznie) zgodnie z harmonogramem podanym na Portalu Świadczeniodawcy – programu informatycznego NFZ i zapewniał ciągłość udzielania świadczeń. Po godzinie 18-tej, pacjentom ZOZ zagwarantowano transport sanitarny przez personel SP ZOZ w Nowej Dębie, zgodnie z oświadczeniem Kierownika ZOZ z dnia 15 grudnia 2011 r. - obowiązującym w roku 2012 i z dnia 12 grudnia 2012 r. - obowiązującym w roku 2013 oraz z dnia 5 grudnia 2013 r. – obowiązującym w roku 2014.

(dowód: akta kontroli str. 7-35, 91-92, 111-115)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości.

2. Zasoby świadczeniodawcy, kadrowe i sprzętowe, związane z realizacją umów z NFZ

Opis stanu
faktycznego

Zasoby kadrowe i sprzętowe ZOZ w Majdanie Królewskim, zapewniały realizację umowy z NFZ.

W skład personelu medycznego w trakcie kontroli wchodziły następujące osoby: lekarz chorób wewnętrznych, lekarz reumatolog, lekarz ginekolog – położnik, dwóch lekarzy pediatrów, lekarz medycyny rodzinnej, położna, cztery pielęgniarki środowiskowe, pielęgniarka ds. szczepień, pielęgniarka koordynator, pielęgniarka zabiegowa, dwie pielęgniarki szkolne.

ZOZ dysponował w okresie objętym kontrolą: obiektem Ośrodka Zdrowia w Majdanie Królewskim na podstawie umowy użyczenia na czas nieoznaczony, zawartej z Gminą Majdan Królewski w dniu 4 marca 1999 r.; pomieszczeniami w budynku remizy OSP w Krzątce na podstawie umowy użyczenia zawartej w dniu 10 kwietnia 2002 r. z Gminą Majdan Królewski, na potrzeby świadczenia usług w zakresie opieki zdrowotnej; pomieszczeniami w budynku Publicznego Gimnazjum w Majdanie Królewskim pozyskanymi na podstawie umowy użyczenia z dnia

2.01.2014 r. zawartej z Dyrektorem Publicznego Gimnazjum w Majdanie Królewskim, na potrzeby gabinetu stomatologicznego.

Rodzaj i wielkość pomieszczeń, dostępność i kwalifikacje personelu oraz zaopatrzenie w sprzęt były zgodne z umową z NFZ i jej załącznikami, rozporządzeniem „koszykowym” Ministra Zdrowia³ i zarządzeniem Prezesa NFZ – dotyczącym POZ⁴. Pomieszczenia zajmowane przez ZOZ były utrzymywane we właściwym stanie higienicznym, ogrzewane, ze sprawną instalacją gazową, elektryczną, wodną i ściekową. Na tablicach ogłoszeń zamieszczono informacje o warunkach przyjmowania pacjentów, w tym niepełnosprawnych. Zamieszczone ogłoszenia spełniały wymagania informacyjne opisane w § 11 załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów⁵.

Obiekt Ośrodka Zdrowia w Majdanie Królewskim jest budynkiem parterowym, świadczone usługi zdrowotnej wykonywane były na poziomie zerowym z zabezpieczonym dostępem osobom niepełnosprawnym do urządzeń i pomieszczeń, w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Lokale zajmowane przez Ośrodek Zdrowia w Krzątce usytuowane są na piętrze budynku i nie są dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Na tablicy ogłoszeń tego Ośrodka i na stronie internetowej ZOZ (zakładka na stronie Urzędu Gminy) zamieszczono informacje, że niepełnosprawni z rejonu działania Ośrodka w Krzątce są przyjmowani w poradniach ZOZ w Majdanie Królewskim. Lokale gabinetu stomatologicznego w Gimnazjum są ulokowane na parterze budynku, z możliwością dostępu dla osób niepełnosprawnych.

Powszechną dostępność do informacji internetowej w Gminie Majdan Królewski zabezpieczały udostępnione nieodpłatnie mieszkańcom Gminy łącza internetowe, z których w czasie prowadzenia kontroli korzystało 800 gospodarstw domowych.

Kontrola poszczególnych gabinetów, w których udzielano świadczeń medycznych, wykazała zgodność stanu faktycznego z warunkami opisanymi w części V. pkt. 3 i 4 załącznika Nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. *w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej*. Utrzymywane w dyspozycji gabinetów POZ leki, strzykawki, igły do iniekcji, aparaty do wlewów kroplowych, cewniki, kaniula dożylna (venflon), zachowywały ważność podaną na opakowaniach. W dniu kontroli stan magazynowy leków i materiałów jednorazowych obejmował 29 pozycji.

Sprzęt i aparatura pozostająca do dyspozycji lekarzy POZ (zgodnie z umową z NFZ) miały właściwe certyfikaty i orzeczenia dopuszczające do stosowania oraz poddawane były okresowym przeglądom.

(dowód: akta kontroli str. 35 – 53, 111-114)

W latach 2012-2014 (do 30 listopada), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kolbuszowej (PPIS) przeprowadził 4 protokolowane kontrole stanu sanitarnego i technicznego obiektów ZOZ (w dniach 17.06.2013 r. i 27.03.2014 r.) nie stwierdzając odstępstw od wymagań sanitarnych i technicznych we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych świadczeniodawcy. W wyniku omawianych wyżej kontroli nie sformułowano uwag i nie wydawano zaleceń. PPIS wydał w tym okresie 2 decyzje (z dnia 21.03.2014 r.) na wniosek ZOZ, o spełnieniu

³ (Dz. U. z 2013 r. poz. 1248).

⁴ Zarządzenie Nr 85/2011/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń w rodzaju: podstawowa opieka zdrowotna (zm. zarz.: Nr 85/2011/DSOZ, Nr 86/2012/DSOZ, Nr 24/2013/DSOZ)

⁵ Dz. U. Nr 81, poz. 484

warunków umożliwiających udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie poradni stomatologicznej i gabinetu fizjoterapii.

W tym samym okresie Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny przeprowadził kontrolę (w dniu 25.10.2012 r.) gabinetu ZOZ stosującego urządzenie wytwarzające pole i promieniowanie elektromagnetyczne, nie stwierdzając nieprawidłowości.

NFZ przeprowadził w dniu 20.03.2014 r. kontrolę w ramach świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży w związku z ubieganiem się ZOZ o zawarcie umowy w tym zakresie. W wyniku kontroli nie stwierdzono różnic pomiędzy stanem deklarowanym i faktycznym obejmującym gabinet stomatologiczny w Publicznym Gimnazjum wraz z wyposażeniem.

Gabinety lekarskie ZOZ, kotłownia i pomieszczenia socjalne były objęte przeglądem okresowym wykonanym przez firmę specjalistyczną w dniu 3.02.2014 r., pod kątem sprawności przewodów kominowych i wentylacyjnych. Również instalacja gazowa i podzespoły gazowe były objęte badaniem okresowym w dniu 22.09.2014 r., pod względem szczelności. Wyniki badań były pozytywne. Książki obiektów budowlanych, w których zlokalizowano gabinety POZ, były prowadzone przez Urząd Gminy w Majdanie Królewskim i Publiczne Gimnazjum w Majdanie Królewskim.

(dowód: akta kontroli str. 53-77, 79-82 i 85-90)

Zasoby kadrowe ZOZ stanowił personel udzielający świadczeń POZ, w tym: 5 lekarzy w latach 2012-2013 i 6 w roku 2014 oraz 1 położna i 9 pielęgniarek. Posiadane faktycznie zasoby kadrowe świadczeniodawcy były w okresie objętym kontrolą zgodne z postanowieniami umowy z NFZ (załącznikiem pn. Harmonogram zasoby) i spełniały wymagania opisane w rozporządzeniach Ministra Zdrowia, dla pracowników udzielających świadczeń na podstawie umowy z NFZ.

W latach 2012 i 2013 ZOZ zatrudniał 5 lekarzy na 3,5 etatu, w tym: udział lekarza medycyny rodzinnej stanowił 20% stanu osobowego i 28,3% stanu etatowego; lekarza chorób wewnętrznych stanowił odpowiednio 20% i 5,7%; pediatri 20% i 28,3%; innych niż ww. i z 6-letnim stażem w POZ udział stanowił 40% stanu osobowego i 37,7% stanu etatowego.

W roku 2014 ZOZ zatrudniał 6 lekarzy na 3,69 etatu, w tym: udział lekarza medycyny rodzinnej stanowił 16,7% stanu osobowego i 27,1% stanu etatowego ZOZ; lekarza chorób wewnętrznych stanowił odpowiednio 16,7% i 5,4%; pediatri (1,16 etatu) stanowił odpowiednio 33,3% stanu osobowego i 31,5% stanu etatowego; innych niż ww. i z 6-letnim stażem w POZ (1,33 etatu) udział stanowił 33,3% stanu osobowego i 36% stanu etatowego.

(dowód: akta kontroli str. 94 i 78)

Poszczególni lekarze pracujący w ZOZ zebrali łącznie wg stanu na koniec stycznia 2012 r. 9613 deklaracji wyboru lekarza POZ, weryfikowanych przez OW NFZ, na koniec czerwca liczba deklaracji wynosiła 9714, odpowiednio w roku 2013 w analogicznym okresie zebrano 9742 i 9876 deklaracji. W roku 2014 łączna liczba deklaracji w ZOZ wynosiła odpowiednio 9677 i 9977. Dwóch lekarzy nie osiągnęło poziomu 2500 deklaracji, gromadząc odpowiednio w miesiącu styczniu i czerwcu lat 2012-2014: lekarz reumatolog Z.K. – 1192, 1186, 1176, 1170, 1151, 1132 i lekarz ginekolog-położnik A.P. odpowiednio – 2189, 2173, 2152, 2141, 2115, 2106. Lekarz medycyny rodzinnej R.S. (kierownik ZOZ) zgromadził w tym samym okresie odpowiednio – 2665, 2678, 2683, 2709, 2720, 2734 deklaracji.

W przypadku lekarza pediatry M.S. we wszystkich analizowanych terminach wystąpiło przekroczenie liczby 2750 deklaracji i tak: styczeń 2014 r. zebrano 3563 deklaracji, czerwiec 2012 r. – 3677, styczeń 2013 r. – 3731, czerwiec 2013 r. – 3856, styczeń 2014 r. – 3691, czerwiec 2014 r. – 4005 deklaracji.

Przyczyny przekroczenia ustalonego limitu świadczeniobiorców wyjaśnił Kierownik ZOZ podając, że istotny wpływ na przekroczenie limitu liczby świadczeniobiorców na liście lekarza POZ miał fakt, iż na terenie Gminy Majdan Królewski, która liczy ponad 10 tys. mieszkańców, pracuje jeden lekarz pediatra. Kierownik ZOZ wskazał także, że mimo usilnych starań, na terenie powiatów kolbuszowskiego, mieleckiego i tarnobrzskiego nie udało się zatrudnić lekarza pediatry. Starania podjęto już w roku 2012, informując jednocześnie NFZ o zaistniałej sytuacji. W roku 2014 zawarto umowę o pracę z lekarzem pediatrą w niepełnym wymiarze czasu pracy, a umowa wygasa w dniu 31.12.2014 r. i aktualnie prowadzone są rozmowy o przedłużeniu współpracy, co powinno poprawić sytuację. W sytuacjach, gdy limity miejsc (2 750) na listach poszczególnych lekarzy POZ są wyczerpane, proponuje się pacjentom wybór innego lekarza, a gdy pacjent nie zgadza się na ten wybór, deklaracja mimo to jest przyjmowana, gdyż pacjenci mieszkający na terenie gminy Majdan Królewski nie mają możliwości wyboru innego świadczeniodawcy.

(dowód: akta kontroli str. 78 i 111-114)

Badając strukturę świadczeniobiorców (uwzględniając kryterium wieku) i jej zmiany w ciągu roku ustalono w kontroli, że w latach 2012-2014 najliczniejszą grupę na liście aktywnej stanowiły osoby w przedziale wiekowym 20-65 lat, średnio 64% całej populacji. Najmniej liczną grupą były osoby w przedziale wieku 0-6 i stanowiły średnio 7,8% populacji. W przypadku liczby udzielonych porad ambulatoryjnych grupa z przedziału wieku 20-65 stanowiła średnio 48% populacji, a grupa z przedziału wieku 0-6 stanowiła średnio 11,9% populacji, której udzielono porad. Osoby z przedziału wieku 7-19 stanowiły średnio 17,9% populacji zapisanych na liście i jednocześnie 15,6% populacji, której udzielono porad. Z kolei osoby w wieku powyżej 65 lat, stanowiły średnio 10,63% populacji zapisanych na liście i jednocześnie 25,2% populacji, której udzielono porad. Wizyty domowe świadczone w głównej mierze osobom z przedziału wieku powyżej 65 lat, co stanowiło 77% wszystkich wizyt udzielonych w analizowanych terminach.

(dowód: akta kontroli str. 93 i 111-114)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości, z jedną uwagą dotyczącą przekroczenia limitu zapisanych świadczeniobiorców do lekarza pediatry.

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Współdziałanie podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych w POZ

Opis stanu
faktycznego

Zakres współdziałania komórek organizacyjnych ZOZ został określony w § 9 Regulaminu organizacyjnego. Współdziałanie lekarza POZ z pielęgniarką i położną POZ w zakresie wykonywania umowy z NFZ, było realizowane poprzez zatrudnienie na etacie pielęgniarek środowiskowych i położnej środowiskowej, z którymi na

bieżąco współpracowali lekarze. Jak wyjaśnił Kierownik ZOZ, informacje od pielęgniarek i położnej przekazywane były ustnie, natomiast zlecenia lekarskie przekazywane były w formie pisemnej (odnotowane w dokumentacji medycznej) potwierdzone pieczęcią imienną lekarza.

ZOZ zatrudnia 2 pielęgniarki szkolne. Wykonywanie zadań z zakresu profilaktyki i edukacji prozdrowotnej, o których mowa w art. 27 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*⁶, a nadto w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005 r. *w sprawie zakresu zadań lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej*⁷ zaprezentował w złożonym wyjaśnieniu Kierownik ZOZ podając, że ZOZ w latach ubiegłych organizował spotkania pielęgniarki szkolnej w świetlicy GOK w Majdanie Królewskim, z grupami dzieci, na temat zachowań prozdrowotnych oraz prowadził kolportaż materiałów informacyjnych w szkołach podstawowych, na temat zdrowego trybu życia. Kierownik ZOZ podał również, że w szkołach na terenie Gminy jest możliwy kontakt z pielęgniarkami szkolnymi, które prowadzą pogadanki z uczniami. Edukację zdrowotną pacjentów prowadzili także lekarze POZ i pielęgniarki środowiskowe oraz położna środowiskowa, w trakcie wizyt lekarskich i patronażowych. Informacje przekazywane były ustnie oraz poprzez rozdawane broszury i ulotki.

Kierownik ZOZ, w złożonym wyjaśnieniu podał, że lekarze POZ współpracują w realizacji programu zdrowotnego z SPZ ZOZ w Nowej Dębie w ramach profilaktyki raka jelita grubego dla pacjentów w wieku od 25 do 65 lat. Lekarze POZ kierują pacjentów na powyższe badania. W latach 2012 -2014 lekarz POZ skierował na badanie kolonoskopowe 59 pacjentów i 138 na gastroscopię.

W trakcie kontroli stwierdzono, że na terenie poczekalni przed poszczególnymi gabinetami lekarskimi rozpowszechniane były broszury i ulotki o tematyce prozdrowotnej.

W latach 2013-2014 ZOZ współpracował z podmiotami prowadzącymi badania „przesiewowe” i programy profilaktyczne, angażując własną kadrę medyczną i udostępniając gabinety. Przeprowadzono 8 akcji masowych w zakresie: USG zatok, USG stawów biodrowych, USG serca, USG tarczycy, osteoporozy, chorób kręgosłupa, diagnostyki przepływów naczyniowych – USG Doppler, badania słuchu, badania wzroku, mammografii, zaćmy i jaskry. Badaniami objęto 153 osoby spośród świadczeniobiorców.

Kierownik ZOZ, w złożonym wyjaśnieniu podał, że organy administracji samorządowej nie żądały informacji o stanie zdrowia mieszkańców, jednak na sesjach Rady Gminy przekazywane były informacje z działalności medycznej ZOZ, w tym o liczbie osób uczestniczących w badaniach profilaktycznych, tj. mammografia, cytologia, badanie słuchu, wzroku, dopplerowskie badanie tętnic mózgowych i innych, wykonywanych przez ZOZ w Majdanie Królewskim.

ZOZ współpracował z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie ustalania stopnia niepełnosprawności oraz kierowania osób do DPS, ZOL itp. Pracownicy GOPS zgłaszali wszelkie problemy zdrowotne oraz bytowe podopiecznych i niezwłocznie wykonywane są wizyty domowe pielęgniarek środowiskowych lub lekarza POZ w celu rozpoznania problemu. Podobne relacje zachodziły z inicjatywy pielęgniarek środowiskowych, zgłaszających problemy do GOPS.

(dowód: akta kontroli str. 18, 35, 83-84,94, 111-112)

⁶ Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 200, poz. 1661

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Prowadzenie dokumentacji medycznej

Kontrola wykazała poprawność prowadzenia, przechowywania, przetwarzania i udostępniania dokumentacji medycznej.

Informacje podane na tablicach ogłoszeń poszczególnych przychodni informowały świadczeniobiorców o zasadach korzystania z dokumentacji medycznej. Warunki korzystania z prawa wglądu do dokumentacji medycznej wyjaśnił Kierownik ZOZ podając, że pacjenci mają wgląd do dokumentacji medycznej dotyczącej ich stanu zdrowia oraz udzielanych im świadczeń zdrowotnych. ZOZ udostępnia dokumentację medyczną pacjentowi lub jego przedstawicielowi ustawowemu, lub osobie upoważnionej przez pacjenta. Dokumentacja jest udostępniana do wglądu w siedzibie ZOZ oraz w formie wyciągów, odpisów i kopii lub wydanie oryginału za pokwitowaniem odbioru i z zastrzeżeniem zwrotu po wykorzystaniu.

Dokumentacja medyczna przechowywana jest w metalowych szafach kartotekowych zamykanych na klucz w pomieszczeniach rejestracji, do których wstępu nie mają osoby nieuprawnione.

ZOZ w ograniczonym zakresie wykorzystuje do prowadzenia dokumentacji medycznej system komputerowy. Zakres wykorzystywania zaprezentował w złożonym wyjaśnieniu Kierownik ZOZ podając, że zgodnie z ustawą z dnia 26.06.2014 r. przygotowuje się do wdrożenia formy elektronicznej. Obecnie zakład korzysta z oprogramowania mMedica dostarczonego przez ASSECO POLAND i wykorzystuje go do tworzenia dokumentacji zbiorczej i rozliczeń z NFZ. Wszystkie wykonane świadczenia ewidencjonowane są w programie mMedica. Każdy pracownik posiada własny login i hasło do programu mMedica, co chroni dane pacjentów przed dostępem osób nieuprawnionych.

Księga przyjęć ZOZ prowadzona była w okresie objętym kontrolą w postaci trzech oddzielnych ksiąg, w których rejestrowano świadczeniobiorców oddzielnie do poradni ogólnej na terenie ośrodka zdrowia w Majdanie Królewskim i ośrodka zdrowia w Krzątce oraz do gabinetu lekarza pediatry w ośrodku zdrowia w Majdanie Królewskim.

Księgi prowadzone były wg unormowań przyjętych w § 44 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania⁸. Opatrzono były numerem księgi, i zawierały: oznaczenie podmiotu udzielającego świadczenia, numer kolejny wpisu, datę i godzinę zgłoszenia się pacjenta, dane identyfikujące pacjenta, dane identyfikujące osobę udzielającą świadczenia, rodzaj udzielonego świadczenia zdrowotnego i rozpoznanie choroby, dane identyfikujące osoby dokonujące wpisu.

⁸ Dz. U. z 2014 r., poz. 177

Księgi prowadzone były w formie papierowej (zszytego brulionu) i zachowywały kompletność wpisów. Skreśleń i poprawek w badanym okresie nie stwierdzono.

Ustalono, że w okresie trzech kolejnych miesięcy (sierpień-październik 2014 r.) liczba osób przyjętych jednorazowo wyniosła: w miesiącu sierpniu – 1497; wrześniu – 2268; październiku – 2391. Liczba osób przyjętych do 3 razy w miesiącu to: w sierpniu – 37; wrześniu – 53; październiku – 72. Najwyższa liczba wizyt tej samej osoby w jednym miesiącu dotyczyła 4 świadczeniobiorców i w okresie kolejnych trzech miesięcy 4 świadczeniobiorców.

(dowód: akta kontroli str. 35-36, 95-97, 111-114)

Indywidualna dokumentacja medyczna – historia zdrowia i choroby była w kontrolowanym zakresie kompletna i prowadzona rzetelnie, tj.:

- dokumentacja medyczna prowadzona była czytelnie,
- kolejne wpisy sporządzane były w porządku chronologicznym, z oznaczeniem końca każdego wpisu, datą wpisu oraz podpisem lekarza,
- błędne wpisy zostały przekreślone i opatrzone datą i czytelnym podpisem lekarza,
- dokumentacja zawiera wpisy o wydaniu dokumentacji zewnętrznej, a także kopie dokumentów medycznych przedstawionych przez pacjenta (lub wyciągi z nich),
- historia zdrowia i choroby zawierała dane identyfikujące lekarza udzielającego świadczeń zdrowotnych oraz lekarza kierującego, informacje o ogólnym stanie zdrowia i istotnych chorobach oraz problemach medycznych pacjenta, o poradach ambulatoryjnych i ocenie środowiskowej.

Badaniem objęto 50 kart historii zdrowia i choroby, po 10 pacjentów (w wieku 45-55 lat, którzy złożyli deklaracje wyboru lekarza POZ w ZOZ przed 1 stycznia 2012 r.) przyjętych w miesiącu czerwcu 2014 r. przez poszczególnych pięciu lekarzy POZ, a którzy najczęściej korzystali z porad w POZ, w tym 25 kobiet i 25 mężczyzn (po 50%). W wyniku kontroli stwierdzono:

- wywiad w zakresie przebytych poważnych chorób odnotowano na 15 kartach, tj. 30% badanej próby;
- informacje o chorobach przewlekłych na 35 kartach, tj. 70%;
- fakt pobytu w szpitalu odnotowano na 15 kartach, tj. 30%;
- informacje o zabiegach operacyjnych odnotowano na 10 kartach, tj. 20%;
- wzmiankę o szczepieniach ochronnych lub o podanych surowicach odnotowano na 5 kartach, tj. 10% badanej próby;
- informacje o uczuleniach (lub ich niewystępowaniu) podano na 7 kartach, tj. 14%;
- wywiad rodzinny o obciążeniach dziedzicznych odnotowano na 6 kartach, tj. 12% kart objętych badaniem;
- w 100% kart objętych kontrolą nie opisano wyniku badania *per rectum*;
- na 1 karcie zamieszczono informację o wykonaniu lub zleceniu badania cytologicznego, tj. 2% próby;
- na 3 kartach odnotowano instruktarz samobadania piersi (dot. kobiet), tj. 6%;
- na 10 kartach odnotowano wykonanie badania poziomu cukru we krwi, tj. 20%;
- na 49 kartach odnotowano wynik pomiaru ciśnienia tętniczego krwi (RR), tj. na 98% badanych kart;
- u 7 osób odnotowano wzrost i masę ciała (BMI - współczynnik masy ciała opisujący nadwagę), tj. na 14% kart;- w 100% kart objętych kontrolą nie opisano wyniku badania stanu uzębienia.

Na opisanych wyżej kartach objętych kontrolą, za okres od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2014 r., odnotowano łącznie 679 wszystkich świadczeń (porad, wizyt).

W 253 przypadkach porady dotyczyły wyłącznie „powtórzenia leków” – „kontynuacji leczenia” lub wpisania wyniku badania diagnostycznego, tj. w 37,26%; w 329 przypadkach porad udzielono przez lekarza POZ wybranego przez świadczeniobiorcę (wskazanego w deklaracji wyboru), tj. w 48,45% ogólnej liczby porad udzielonych w okresie objętym badaniem.

Analiza pojedynczych wizyt (porad) z czerwca 2014 r. wykazała uwzględnienie we wszystkich badanych przypadkach (100%) takich elementów jak: badanie podmiotowe i przedmiotowe; informacje o zleconych badaniach, konsultacjach, zabiegach, o zleconych lekach; rozpoznanie (kod ICD-10), opis wyników badań i konsultacji (zleconych wcześniej).

Kierownik ZOZ potwierdził w złożonym wyjaśnieniu, że wszystkie zgłoszone wizyty były uzasadnione medycznie. Jednocześnie wyjaśnił przyczyny niskiego stopnia lub braku wpisów w kartach historii zdrowia i choroby informacji szczegółowych (o chorobach przewlekłych czy leczeniu szpitalnym lub uczuleniach, zaniechaniu wykonania pomiarów poziomu glukozy, masy ciała i wzrostu (BMI) czy badań w kierunku występowania nowotworów i chorób układu krążenia), podając, że brak wpisu w kartach nie oznacza braku zainteresowania lekarza POZ stanem zdrowia pacjenta, ale tego typu zagadnienia mogły się w ciągu 3 lat nie pojawić, ponieważ historie choroby pacjentów są u większości osób prowadzone od kilkudziesięciu lat i takie wpisy mogą się znajdować w innym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 98-107, 111-114)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono częściowe zaniechanie wykonywania badań profilaktycznych, zmierzających do wczesnego wykrycia chorób cywilizacyjnych, w tym nowotworów, cukrzycy i chorób układu krążenia, u osób z grupy ryzyka ich wystąpienia.

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

5. Dostępność świadczeń POZ i badań diagnostycznych

Świadczenia w rodzaju POZ udzielane były od poniedziałku do piątku w godzinach od 8,00 do 18,00. Nie ustalono w ZOZ odrębnej formy przyjęć do lekarza w stanach nagłych zachorowań lub zaostrzeń istniejącej choroby przewlekłej oraz w przypadkach stabilnych wymagających kontynuacji diagnozowania, leczenia czy rehabilitacji.

Ogłędziny przebiegu pracy rejestracji wykazały, że wizyty kontrolne nie były rejestrowane odrębnie, terminy tych wizyt były ustalane na bieżąco, z możliwością zgłoszenia telefonicznego bądź przez pośrednika, bez ograniczeń co do wyprzedzenia w czasie. Nie ustalano osobnego trybu przyjęć związanych wyłącznie z powtórzeniem recepty lub wydaniem skierowania na badanie diagnostyczne przed okresową wizytą kontrolną.

Badania diagnostyczne zlecane świadczeniobiorcom były wykonywane przez podwykonawców, wymienionych w załączniku do umowy z NFZ. Na przedmiotowe badania diagnostyczne i laboratoryjne ZOZ zawarł umowę z dnia 28.10.2004 r. z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej DILAB Diagnostyka Medyczna w Stalowej Woli oraz z SPZ ZOZ w Nowej Dębie na okres od 1.01.2014 r. do

31.12.2016 r., na badania diagnostyczne (laboratoryjne, mikrobiologiczne, RTG, USG) oraz sterylizację narzędzi i zestawów diagnostycznych.

(dowód: akta kontroli str. 108-110, 116)

ZOZ nie wprowadzał dla lekarzy szczególnych zasad kierowania na badania, w tym nie określano dla nich limitów skierowań na badania diagnostyczne (ilościowe, wartościowe). Szczegółowe wyjaśnienia Kierownika ZOZ zaprezentowano w rozdziale 1 niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 108-114)

Ustalone
nieprawidłowości

**Ocena
częstkowa**

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

6. Rozliczanie umów o świadczenia POZ

ZOZ zawarł umowy z NFZ o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie POZ i leczenia stomatologicznego na lata 2012-2014, w tym: nr 0902001901201205 na rok 2102; nr 0902001901201305 na rok 2013; 0902001901201413 na rok 2014. W trakcie obowiązywania umów nie wprowadzono aneksów.

Umowy były wykonywane z udziałem podwykonawców wymienionych w załączniku „Podwykonawcy” do umowy z NFZ.

(dowód: akta kontroli str. 108-109, 117-160)

Wg informacji o liczbie deklaracji wyboru lekarza POZ, zweryfikowanych przez Oddział Wojewódzki NFZ, stanowiących podstawę do wystawienia rachunku przez świadczeniodawcę, ustalono liczbę osób objętych opieką POZ w poszczególnych miesiącach okresu objętego kontrolą, w tym w roku 2012 w kolejnych miesiącach: 9113, 9176, 9202, 9242, 9261, 9239, 9270, 9247, 9243, 9260, 9244, 9251; w roku 2013 kolejno: 9223, 9248, 9277, 9311, 9352, 9329, 9305, 9277, 9329, 9340, 9369, 9362; za rok 2014 kolejno: 9348, 9354, 9357, 9406, 9410, 9555, 9581, 9588, 9444, 9403 i 9373 (za listopad).

W badanym okresie ZOZ w Majdanie Królewskim nie był kontrolowany przez NFZ, Okręgową Izbę Lekarską. Kontrole przeprowadzał tylko Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kolbuszowej oraz organ nadzorujący tj. Gmina Majdan Królewski.

Na ZOZ w badanym okresie nie były nakładane kary umowne.

Nadzór merytoryczny nad „świadczeniami lekarzy POZ” ze strony świadczeniodawcy sprawuje Kierownik ZOZ, a jego obowiązki i uprawnienia uregulowano w Statucie Zakładu (§§ 12 i 13) z dnia 12 czerwca 2012 r., Regulaminach organizacyjnych (§ 7) z dnia 29 listopada 2011 r. i (§ 2) z dnia 29 marca 2000 r.

ZOZ poniósł z tytułu zleceń wykonania badań diagnostycznych koszty w kwocie 224 503,20 zł w roku 2013 i w kwocie 219 533,70 zł w roku 2014 (do 30 listopada). Na rzecz SPZ ZOZ w Nowej Dębie wydatkowano w roku 2013 kwotę 64 356,80 zł w I półroczu i kwotę 71 820,40 zł w II półroczu oraz kwotę 75 483,10 zł w I półroczu 2014 i kwotę 61 194,40 zł w II półroczu tegoż roku. Na rzecz firmy DILAB w Stalowej Woli wydatkowano w roku 2013 odpowiednio kwoty 44 797,60 zł i 43 528,40 zł oraz w roku 2014 kwoty 44 725,80 zł i 38 130,40 zł.

Narodowy Fundusz Zdrowia przeprowadził 1 kontrolę w ramach świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży w związku z ubieganiem się ZOZ o zawarcie umowy w tym zakresie. Ponadto PPIS przeprowadził w dniu 19 lutego 2013 r. kontrolę w zakresie oceny szczepień ochronnych i w dniu 23 października 2014 r. kontrolę dotyczącą działań edukacyjnych dla pracowników opieki zdrowotnej. Zespół kontrolny organu założycielskiego (Gmina Majdan Królewski) przeprowadził w dniach 12-14 grudnia 2012 r. kontrolę gospodarki finansowej jednostki oraz stopnia realizacji celów i zadań wynikających z planów działalności ZOZ za rok 2012. W wyniku cytowanych kontroli nie formułowano wniosków do realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 3-20, 54-77, 79-82, 111-114, 161-222)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*⁹, wnosi o:

- podjęcie działań zmierzających do dostosowania liczby świadczeniobiorców zapisanych do lekarza pediatry według kryterium ustalonego przez NFZ w § 13 zarządzenia Nr 85/2011/DSOZ Prezesa NFZ;
- zapewnienie wykonywania i dokumentowania wykonywania badań profilaktycznych w celu wczesnego rozpoznania chorób, ze szczególnym uwzględnieniem chorób układu krążenia oraz chorób nowotworowych, stosownie do postanowień art. 27 ustawy o *świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82. ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Rzeszów, dnia stycznia 2015 r.

Kontroler
Władysław Tabasz
Doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka